

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

§. 2. De privilegio perpetuo, & temporali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

cessum, ut singuli ex illa communitate illo frui possint, etiam reputo privilegium reale dici debere; quia est descendit ad singulares personas non qua tales sunt, sed ob qualitatem communem sibi adhaerentem, scilicet, quia sunt ex tali communitate.

Et secundò privilegium concessum minoribus, & absentibus, ut in aliquibus casibus institui possint, & privilegium concessum filiis familias, ne ratione mutui possint obligari, & concessum feminis, ne pro fideiussione obligentur privilegium reale dici debet; quia illas personas singulares respicit, non qua tales sunt, sed ratione qualitatis communis illis adhaerentis: & in his omnes ferè Doctores conveniunt, ut videre est in Azor lib. 5. cap. 22. quest. 2. & seqq. Salas disp. 17. sect. 2. à num. 6. Suarez lib. 8. cap. 3. à num. 3. Bail. de Leon lib. 8. de matrim. c. 18. à num. 4. & num. 6.

3. Difficultas autem est, quando privilegium alicui personae conceditur ob aliquam illius excellentiam: Verbi gratia, ob labores in bello factos, ob ingentem victoriam, ob singularem scientiam; an tunc privilegium illud sit personale, vel reale? Et quidem si privilegium illud ob matrem incapacitatem, ad successores, vel haeredes illius transire non potest, privilegium personale erit, quantumcumque verba aliud indicent; quia verba debent rebus accommodari: sic ex Panor. Anchar. & aliis docet Suarez lib. 8. de legibus, cap. 3. à n. 13. Menochius lib. 1. praesumpt. 103. num. 1. & 16. Bailus cap. 18. §. 1. num. 6. Sanchez lib. 8. disp. 27. num. 3. At si privilegium illud ad successores, vel haeredes transmitti potest, tunc, inquam, attendenda sunt verba, quibus privilegium conceditur, ut ex illis intento concedentis colligatur. Nam si verba privilegij dignitatem ad dignitatem, officium, & munus illius personae, quod munus, & dignitas ad successores transit, regulariter privilegium reale iudicari debet, & ad successores transmitti. Ut si dicat Princeps; Concedo Episcopo Salmanticensi, Comitibus Benaventini, Ducibus Sidoniae hanc, vel illam facultatem, &c.

Dixi regulariter, quia ex verbis, & materia privilegij, potest constare non fuisse privilegium concessum dignitati, sed personae, etiam si persona nominata non fuerit. Ut si Episcopo Salmantino concedatur potestas aliqua dispensandi, & addatur in privilegio, id illi concedi ob eius prudentiam, & singularem scientiam, & sanctitatem, concessio personalis erit, neque ad successores transmittenda, ut multis allegatis docet Thomas Sanchez lib. 8. de dispensat. disp. 27. num. 3. & probatur satis ex cap. mandata, de praesumptionibus. Verum si dicat; Concedo tibi Petto, Francisco, &c. regulariter personale privilegium est reputandum: tum quia concessio ad personam dirigitur: tum quia non nominat officium, cum possit ita Panor. Anchar. & Felinus in cap. quoniam Abbas, de officio delegati, glossa in cap. tua, de his, qua sunt à prelato, & 25. quest. 2. in princip. Baldus in cap. 1. de his, qui secundum dare possunt, §. Marchio, num. 4.

4. Limitanda tamen est haec doctrina, nisi addantur aliqua verba, quae perpetuitatem, & transmissionem privilegij ad successores denotent: tunc enim reputandum est privilegium, non personae singulari, sed officio, vel familiae concessum. Ut si privilegium dicat tibi, & successoribus tuis haec facultas conceditur. Et idem est, si dicat: Tibi in perpetuum concedo hanc facultatem; ratione illius particulae, in perpetuum, ac successores privilegium transit. Nam si ad successores non transiret privilegium, nihil illa particula operaretur, sed esset inutilis, & frustranea: quod in legibus, & privilegiis omnino vitandum est, ut decidit in cap. si Papa de privilegiis, in 6. ibi, cum verba aliquid operari debeant, & 13. in princip. ff. de iurcir. rando. nec frustra adjicitur. Quod ad id verum est, ut etiam quilibet syllaba aliquem effectum debeat sortiri: & tradit Staphil. de literis gratias, tit. de vi. & effectibus clausulae, §. 1. num. 6. Simon de Praetis de interpret. olim. volum. lib. 2. interpret. 3. dub. 2. solut. 5. & gloss. cap. supra, de maiori, & obed. verb. tanquam. Sed ex eo praesertim, quod privilegium dicat: Concedo tibi hanc facultatem, sine vlla temporis restrictione, intelligitur tibi concessa toto tempore vitae tuae. Ergo ut aliquid operetur, particula illa in perpetuum, ad successores debet extendi. N. que obstat concessio tibi tantum esse factam, quia tibi tantum est facta sub expresso nomine, & successoribus, sub nomine implicito, & virtuali: sic Felin. in cap. quoniam Abbas, de offi. delegati, n. 11. Suarez lib. 8. cap. 3. num. 12. Bail. de Leon lib. 8. cap. 18. n. 5. Menochius de praesumptionibus. lib. 3. praesumpt. 103. n. 38. Ioan. Garcia de nobilit. glossa 1. §. 1. n. 5. Neque obstat l. 1. ff. pro socio, ubi contractus societatis, est dicitur factus in perpetuum, non extenditur ultra vitam, quia non potest socij obligare haeredes ad societatem, ex l. cum duobus, §. 2. §. idem respondit, l. aded. §. 6. ff. pro socio.

5. Sed inquires, quando pensatis verbis privilegij, & illius materiae dubium est, an privilegium reale sit, an personale, quod reputandum sit; verba enim privilegij simul & ad personam, & ad officium dirigi possunt. Ut si dicat privilegium: Concedo tibi Episcopo Salmanticensi facultatem, &c. illa enim verba tum ad dignitatem, tum ad personam dirigitur, am-

biguumque sensum reddunt, an ad personam ratione ipsius vel ratione dignitatis dirigitur: quid ergo dicendum tunc est? Aliquibus videtur reputandum esse privilegium personale, quia duplici praesumptione concurrente, alia specialis, alia generalis, praevalet specialis, ut ex multis probat Menochius de arbit. lib. 2. casu 472. num. 14. & de praesumptionibus, lib. 1. quasi 29. n. 7. Sed personalis praesumptio magis specialis est, quam realis. Ergo pro personali in casu dubio standum est: sic tenet relato Decio cap. quoniam Abbas, num. 36. de officio delegati, in nova editione. Thomas Sanchez lib. 8. de matrim. disp. 27. num. 4.

6. Verum sub distinctione respondendum censo. Si privilegium est omnino favorabile, quia nec iuri communi, neque iuri tertij contrarium est, reputari debet reale in casu dubio, & extendendum, sicut Bart. & Bald. Barbosa, Rodriguez, & alii docet Suarez num. 18. Bonacina disp. 1. de legibus, quasi 3. punct. 1. num. 7. & innumeros referens Thomas Sanchez lib. 8. de dispensat. disp. 1. num. 1. in fine, & num. 4. Bail. de Leon lib. 8. de matrim. cap. 18. §. 1. n. 7. Ratio est, tum quia beneficium Principis late est interpretandum; ex l. vlt. ff. de consuet. Princip. tum etiam, quia beneficium concessum à Principe debet esse manuum, ex reg. decet, 16. de regul. iur. in 6. Verum si privilegium iuri communi deroget tantum, etsi plures Doctores sentiant late interpretandum esse, ac proinde, ut reale iudicandum: at metuo Thom. Sanchez pluribus relatis, Suarez, & Bonacina, Bail. sup. sententiam limitandum esse, & personale iudicandum. Et ratio desumitur ex cap. 1. §. ille vero de filijs presbyterorum, in 6. vbi ea de causa restringitur dispensatio illegitimi, quia à iure communi exorbitat. Si autem privilegium praeter ius commune sit, vergit tamen in praevium aliorum, ea parte, qua in praevium vergit. Illicite est interpretandum; ac proinde reputandum erit tunc personale, & non reale, sic Sanchez, Bonacina, Suarez, & alij apud ipsos. Debet tamen praevium graue esse, alias non debet in considerationem venire; sic ex gloss. sup. cap. olim, de verb. signific. & alii, docet Sanchez supra num. 4. circa finem. Neque obstat aduersus hanc doctrinam reguli illa, quod praesumptio specialis generalem cessante superat, quia hoc intelligitur, quando specialis generali opponitur, seu verò de praesumptione specialis, quae si praevium generalem transeat, favorabilior erit.

7. Aduertit tamen Suarez, & Bonacina supra; si tibi maior probabilitas est, privilegium personale esse, & non reale, vel contra; pro parte maioris probabilitatis stare debes, etiam si probabile iudicis oppositum, quia illa maior probabilitas est quaedam moralis certitudo, & maior ius conferit: ac proinde non solum in foro interno, sed externo sic iudicandum est. Verum, ut constat ex dictis in 17. de conscientia probabili, est tibi sententia aliqua probabilior appareat, non teneris illi adherere, sed probabiliter sequi potes: tum quia non est certum illam sententiam, quae tibi probabilior apparet, esse probabiliorum: ab aliis enim, ut minus probabilis iudicabitur, ac proinde de eadem dixit Suarez lib. 8. de legibus, cap. 3. circa finem sententiam probabiliorum sequendam esse, si excessus probabilitatis certus sit quod ferè est impossibile; tum etiam, quia id quod verè est probabile, in ea ratione, qua probabile est, praeponderat illi conformis. Ergo non teneris probabiliorum partem sequi.

8. Aduerto secundò, si tibi possidenti privilegium, ut reale, suboritur dubium, an fuerit personale, & te diligenter examinata, dubium vix necesse non potes, reale esse poteris reputare; iuxta vulgatam regulam. In dubiis melior est conditio possidentis, sic Bonacina, & Suarez supra.

§. II.

De privilegio perpetuo, & temporali.

1. Explicatur privilegium perpetuum, & illius conditio.
2. Explicatur temporale, & quorupmodum contingat.

1. Secundò dividitur privilegium in perpetuum, & temporale. Privilegium perpetuum est, quod durare perpetuo potest, nisi a concedente reuocetur. Temporale e contra, quod de se tempore limitato finitur. Privilegium perpetuum semper est reale, ac proinde tunc solum contingit, quando adheret rei de se perpetuae, & concessum est ubi quae vlla temporis limitatione. Sic dicitur privilegium perpetuum, quod conceditur monasterio, Ecclesiae, alioque loco pio, quia haec loca de se perpetua sunt, cap. quae semel, 19. quasi 3. Item quod voluit facti, collegio, & religioni primo est concessum; quia communitas illa semper manet, etsi singulares finiantur. Idem est de privilegio concessio dignitati, officio, & maneri, quod ad successores transit, quia successio ipsa perpetua est, & durat.

2. Privilegium autem temporale tripliciter contingit. Primum ex parte eius cui conceditur. Secundò ex parte concedentis. Tertio ex parte ipsius privilegij. Ex parte eius, cui conceditur, contingit

contingit, si personæ tantum concedatur, quodque vocatur privilegium personale, singulare. Nam licet hoc aliquo modo dici possit perpetuum, sicut exilium pro tota vita perpetuum dicitur: comparatione tamen facta cum privilegio alio reali perpetuo, temporale est, quia pro tempore signato, qualis est hominis vita, durat; hac enim finita, & privilegium finitur, ex cap. privilegia, de regulis iuris, in 6. & l. privilegia, l. in omnibus causis, ff. eodem. Ex parte concedentis est privilegium temporale, quando pro sola eius vita conceditur, vel pro limitato aliquo tempore. Nam licet privilegium, quia gratia est, & favor, non finitur de se morte concedentis, quando absolute conceditur, ex cap. gratum, de offic. delegat. & c. si super gratia, eodem tit. in 6. At si concedens limitaverit intentionem suam, vel solum pro tanto tempore, vel pro sua vita vim habeat, ultra illam extendi non poterit, quia non potest extendi privilegium ultra intentionem concedentis illud. Quando vero hoc censetur contingere, ex verbis ipsius privilegij desumendum est, & nos explicabimus, cum de cessatione privilegij loquemur. Ex parte vero privilegij est temporale, si concedatur sub aliqua conditione, quæ lapsu temporis finitur: nam ultra illam extendi non poterit, quia non extenditur privilegium ultra intentionem concedentis illud.

§. III.

De privilegio gratuito, & remuneratorio, conventionali, & puro.

1. Explicatur hac privilegia.
2. Quilibet ex his privilegiis potest esse reale, & personale.
3. Proponuntur aliquot objectiones.
4. Solvuntur.
5. In casu dubio, an hæc censenda sint privilegia personalia, an realia.

Tertio dividitur privilegium in gratuitum, & remuneratorium. Remuneratorium privilegium dicitur, quod alicui conceditur in præmium, & satisfactioem meritorum eius, vel suorum parentum, vel consanguineorum. Gratuitum vero, in quo non habetur respectus ad vlla merita tanquam merita. Concedens enim privilegium dupliciter se gerere potest in illius concessione. Primum pure, gratiosè, cui gratia non obstat respectus ad merita privilegiati, tanquam ad causam impellentem, & moventem ad concessionem; obstat tamen, si respiciat merita tanquam merita, & pretium; pro quibus, & in quorum satisfactioem, & præmium intenditur privilegium concedi. Si ergo privilegium merita, ut merita non respiciat, erit privilegium gratuitum: si autem illa, ut merita spectet, & privilegij concessione velit illa remunerari, & quodammodo satisfacere, censetur privilegium remuneratorium; in hac enim explanatione omnes Doctores conveniunt.

Quarto, dividitur privilegium in conventionale, & purum. Conventionale autem privilegium, ut ex ipsis terminis constat, est, quod ex conventionne, & pacto conceditur. Non conventionale, seu purum, quod omni conventionne, & pacto caret.

Dices conventionem privilegio stare, quia quæ debentur ex conventionne, sunt debita; privilegium autem est gratia, ut diximus: gratia autem debito opponitur. Ergo.

Respondet, de ratione privilegij solum est facultas alicui concessa extra id, quod à iure habet, quæ de se gratia est: quod autem hæc facultas, & gratia concedatur ex debito, vel ex liberalitate, nihil interest ad privilegium: ut bene dixit Suarez lib. 8. de priviil. cap. 4. n. 9.

2. Sed inquires, an quolibet ex his privilegiis possit esse reale, vel personale?

Respondet & posse esse reale, & personale, quia siue pure, siue ex pacto, siue in remunerationem, siue gratiosè privilegium concedatur, potest concedi personæ, vel officio, limitato tempore, vel in perpetuum. Ergo ex se indifferens est, ut personale sit, vel reale: quare attendenda sunt verba privilegij, & materia circa quam versatur, ut inde colligatur, an privilegium reale sit, vel personale.

3. Sed obijces, quia privilegium remuneratorium non videtur posse esse reale; contra vero privilegium conventionale non videtur esse posse personale. Ergo supradicta doctrina non subsistit: quod autem privilegium remuneratorium non possit esse reale, hoc est, ad hæredes, & successores transire, inde probatur: quia ad ipsos non transiunt merita, ob quæ privilegium est concessum. Ergo neque privilegium transire potest: privilegium enim remuneratorium debet habere merita, quæ remuneret. Ergo ubi non habet merita, quæ remuneret, privilegium remuneratorium esse non potest. Et confirmo ex l. 69. ff. de regul. iur. ubi in omnibus causis id observatur, ut ubi persona conditio locum facit beneficio, ibi deficiente ea, beneficium quoque deficiat, & ex l. 1. ff. de constit. Princip. ubi Visian. dicit, Quæ Princeps alicui ob merita indulget, vel si quam

pœnam irrogavit, vel si cui sine exemplo subvenit personam non egreditur. Ergo privilegium concessum ob merita alicuius, illius personam egreditur: siquidem conditio ipsius locum fecit beneficio, ac proinde ea deficiente, beneficium deficere debet. Quod autem privilegium conventionale personale esse non possit, inde probatur, quia fundatur in pacto, & non in persona, & ratione pacti neque ab ipso concedente revocari potest. Ergo est privilegium reale, & de se perpetuum.

4. Facilis est horum solutio. Dico ergo privilegium remuneratorium non exigere actu merita, quando est, sufficit, si aliquando præcesserint; propter merita enim præterita tibi privilegium remuneratorium concedi potest; imò propter merita tuorum parentum, vel consanguineorum: illa enim merita in te remunerantur, & illud privilegium remuneratorium est, non tuorum meritorum, sed aliorum, quæ tibi applicantur.

Ad confirmationem desumptam ex regul. 69. concedo, ubi personæ conditio locum facit beneficio, taliter, quod beneficium à conditione personæ pendat in esse, & conservari, deficiente ea, beneficium quoque deficere. Quia tunc est privilegium personale, qualitatem personalem respiciens. At quia sæpè personæ conditio locum facit beneficio, quod beneficium non dependet in sui conservatione à conditione, quæ illius fuit occasio; ideo tale beneficium non semper finitur deficiente persona, sed ad successores transire potest. Ad legem illam primum concedo privilegia, quæ Princeps alicui ob merita indulget, vel gratis donavit, personam illius cui sunt concessa, non egredi; per consequentiam, inquam, similitudinem, & exemplum, quia in regul. 74. de regulis iuris, in 6. dicitur, Quod alicui gratiosè conceditur, trahi non debet ab aliis in exemplum. Hoc tamen non obstat, quominus per identitatem possint personam egredi, & ad successores transire. Quod si rectè expendatur, non est propriè egredi personam, cui sunt privilegia concessa; siquidem à principio non fuerunt vni, & singulari personæ concessa, sed multis, scilicet omnibus ex familia, vel successoribus in dignitate. Alia verò obiectio de privilegio conventionali difficultatem non habet. Concedo ergo privilegium conventionale fundari in pacto, tanquam in occasione, & causa, ob quam est concessum: non tanquam in fundamento, cui annexator ipsa concessio, est enim pactum occasio concessionis, non materia illius.

5. Sed ulterius inquires, quid in casu dubio censendum sit, an privilegium reale, an personale. Et quidem de privilegio conventionali regulatier censendum est reale, ex l. 2. ff. de iure immunitatis. Ratio est, quia huiusmodi privilegium rationem contractus foritur, qui regulatier ad hæredes transit, ex l. iurisgenium, §. pactorum ff. de pactis. Menochius de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 103. num. 22. Barbosa in l. quia tale, ff. de soluto matrimonio, num. 6. ad finem. De privilegio autem remuneratorio censo probabilis in casu dubio personale esse, quia merita, in quibus fundatur, personalia sunt: sic Menochius plures referens supra num. 12. Barbosa num. 6. Basil. lib. 8. cap. 18. §. 1. num. 9.

§. IV.

De privilegio affirmativo, & negatio, communi, & singulari, fauorabili, & odioso.

1. Explicatur affirmativum, & negativum, & quomodo distinguantur.
2. Privilegium commune, & singulare expenditur.
3. Fauorabile, & odiosum declaratur.

Quinto privilegium sicut & lex, & præceptum dividit solet in affirmativum, & negativum. Divisio est ratione materiae privilegij. Affirmativum privilegium vocatur, quod facultatem concedit ad aliquid efficiendum; negativum, quod concedit facultatem ad omittendum. Multipliciter autem hæc differunt. Primum d. fuerunt, quia privilegium affirmativum aliquando est contra ius commune, aliquando est præter illud, quia in actione consistit, quæ potest esse, & iuri communi adversa, vel saltem ab illo non concessa: sic privilegium concessum ingrediendi monialium monasteria, est contra ius commune, & privilegium lucrandi indulgentias, eligendi Confessorem præter ius commune. At privilegium negativum semper est contra ius certum, vel saltem dubium; quia esse non potest privilegium, nisi concedat facultatem aliis non habenti: at quilibet habet potestatem omittendi ea, ad quæ facienda nullo iure tenetur. Ergo ad hæc omittenda non datur privilegium. Dixi, contra ius certum, vel dubium, ut comprehenderem omne privilegium, tam declarativum facultatis, quàm concessivum illius, quando enim ius dubium est, & non obligat nisi ex ignorantia, & scitipulo alicuius; tunc privilegium, quod illi conceditur, non est propriè privilegium, quia non est concessio alicuius facultatis aliis non habenti, sed est declaratio facultatis incognita, quam habebat. Hinc est secunda differentia privilegij affirmativi à negatio, quia negativum semper